

Her er et kort sammendrag av de nye tankene bak forsøket med å tynne ut abbor og mort.

OFA har alltid drevet mange ulike prosjekter og forsøk i Osloområdet. Det har blitt gjort mange erfaringer. Vi har 170 medlemmer som ønsker å gjøre en gratis innsats. Målet er å gjøre fisket så godt som mulig. Under lagsmøtet 2016 ble det diskutert om vi kunne teste en helt ny vri på det gamle tynningsfisket av abbor i ett vann. I gamle dager ble det som kjent drevet langtids-tynningsfiske av abbor i mange vann. Resultatet fra dette forsøket var ikke alt arbeidet som ble lagt ned. Tanken er at denne erfaringen kan brukes til å teste ut en helt ny vri på metodikken. Flere av de gamle lagene melder at de så en positiv effekt på ørreten de første årene etter at abbortynningen startet. Men deretter var det umulig å komme noe videre uansett hvor mange tiår de holdt på. Til slutt dabbet arbeidskraften ut og prosjektene stoppet av seg selv. Man lærte ganske mye, men kanskje mest om hvilken metodikk som ikke fungerte og hvilke vann som det ikke nyttet å jobbe videre i.

I de vannene som var små nok til at et slikt tiltak kunne påvirke bestanden, ble det brukt altfor få ruser. De gamle lagsmedlemmene melder om at de kun brukte noen få titall. Dette siden de gamle hønsenettingrusene ikke var sammenleggbare og at vannene lå avsides. Disse få nettingrusene var også lite effektive siden de hadde åpne trakter hvor fiskene kunne svømme rett ut igjen. Videre skulle alle lagene drive på samtidig i hver sine vann. Ruseinnsatsen ble derfor spredt for mye både på for mange vann og over for mange år. Til slutt gikk man lei av all jobben. Man burde kanskje ha forsøkt å konsentrere hele innsatsen og alle rusene til kun ett lite skogsvann i en uke og sett på effekten av det, før man ga helt opp? Det finner vi ingen informasjon om. Og det er det vi prøver ut nå.

Dagens tanke er derfor å gjøre ting annerledes. Vi skal ikke drive tynningsfiske slik som i gamle dager. Målet er nå å prøve et kortvarig og intenst tynningsfiske av abbor i kun ett og ett vann pr. år. Dette for å forsøke «å løse litt opp» i fastlåste abborbestander, der prøvefiske med garn har vist at det har hopet seg opp med en ekstra sterk årsklasse av såkalte tusenbrødre (alle i bestanden har omtrent samme størrelse). Slike tusenbrødre beiter ned hele sin egenrekruttering, og store deler av næringen som også ørreten er ute etter. Det tar svært mange år før slike abborbestander faller av seg selv pga. alder. I dag selges det små sammenleggbare spesialiserte abborruser med trakter hvor fisken ikke kommer ut igjen. Der man tidligere hadde kapasitet til å frakte inn maksimalt 20 store og dårlige hønsenettingruser, er det nå lett for en mann å bære inn 200 moderne ruser alene. Disse nye rusene fisker også mye mer effektivt enn de gamle.

Dagens metode er å gå brått inn og tynningsfiske ekstremt hardt i kun ett abborvann av gangen med alle 200 ruser i en uke (hele innsatsen på 7 døgn legges rundt 5 dager etter isgang da abboren gyter), og så brått avslutte prosjektet totalt for kanskje 10 år. Dette er «intens korttidstynning» med maksimal innsats. Med dagens redskap tas det lett tusenvis av gytende abbor pr. døgn. I Hakklokroktjern ble det nærmere 2500 kjønnsmodne abbor på første trekk i år. Etter kun 7 døgn tror vi det gir en merkbar effekt for flere sesonger i dette vannet. Størrelsen på dette vannet er nok i grenseland mot for stort, men vi mener det er verdt et forsøk. Det skal ikke tynningsfiske i flere år i samme vannet. Andre som har forsøkt det samme har fått 1000 kilo abbor på kun 75 moderne ruser på en uke. Det forteller hvor ekstrem redskapen og teknikken har blitt. I forhold til i gamle dager, er slik korttidstynning verken tidkrevende eller tungt arbeid. Her om dagen tok det faktisk bare 3 timer å ta opp over dobbelt så mange abbor som et helt arbeidslag fikk på en hel sesong i gamle dager. Da mener vi dette er verdt et nytt forsøk, fremfor å ikke forsøke noe som helst. Rekrutteringen vil ikke kunne stoppe, men om «omrøringen» gir en liten nytteeffekt for ørret i 2-3 sesonger er det bra.

Innsatsen koster ikke noe, og ungene som har vært med elsker det. Man lærer også mye om situasjonen i vannet.

En mer langsiktig virkning som vi også håper å se tegn til er predatoreffekten. Tusenbrødreabborene er for store til å være førfisk for ørret. De fungerer kun som en næringskonkurrent for ørret. I tette tusenbrødre vann vokser det omtrent ikke opp nye abborgenerasjoner pga ekstrem kannibalisme. Fordelen med å bytte ut en del gamle tusenbrødre med nyrekruttering av ung abbor, er at ny årsyngel av abbor har gunstig førfiskstørrelse hele det første året. Det er ikke så mange ørret som slår over på fiskediett, men de er i hvert fall avhengige av å treffe på førfisk i rett størrelse for å gjøre det. Vi vet fra mageinnholdsundersøkelser at mye årsyngel av abbor i Marka tas av fiskespisende ørret utover samme sensommer og høst. En ny abborgenerasjon i gunstig førfiske størrelse kan «dra med seg» noen nye fiskespisende ørret i de første årene i etterkant. Dette kan gi en mer langsiktig spennende ørretfiskeverdi, der det på ny blir noen flere store ørret i Hakklokroktjern. Vi har god erfaring med slik predasjon fra andre vann som har en variert abborbestand (ikke fastlåst tusenbrødre vann), men med litt av alle abborstørrelser. Under prøvefiske om høsten i slike vann, er det veldig vanlig å finne års-abbor yngel i mageinnholdet til vårutsatt ørret. Ørret satt ut som 150-200g på våren i slike vann har svært ofte årsyngel av abbor i mageinnholdet samme høst. Disse ørretene vokser ekstremt raskt, og vil snart kunne ta 2-årig abbor også. Derfor vil vi forsøke å sette ut ny ørret (100-150g) rett etter at abbortynningsfisket er over. Når årsyngelen av abbor klekker om noen dager vil de møte på potensiell fiskespisende ørret fra første dag. Da kan det forhåpentligvis bli litt mer spennende å fiske i Hakklokroktjern igjen om noen få år.

Til slutt vil det alltid komme et år med svært gunstige forhold der en ny sterk årsklasse av abbor vil dominere vannet på nytt. Hvor lang tid det tar før det skjer avhenger nok av flere faktorer. Men det vil uansett ta flere år før den første abborgenerasjonen er over gunstig førfisk størrelse og kun blir en næringskonkurrent. Da kan vi vurdere på nytt om det var verdt de 7 dagene det tok å rusefiske, og om det er verdt å gjenta på nytt.

Mort

Når det gjelder tynningsfiske av mort, så har ikke OFA like mye tradisjon eller erfaring. Men vi tror det kan være mye likt som med abbor. I noen vann hopper det seg iblant opp med en ekstremt sterk årsklasse av mort som er for store til å være førfisk for ørret og abbor. Disse svømmer rundt i spredte stimer og «støvsuger» hele vannet for mange av de samme næringsdyrene som ørret og abbor spiser. Til mort så bruker man garn. Prøvefiske på høsten viser hvilke maskevidder som fisker mest effektivt. Deretter venter man til mortens gytetid på våren, og går ekstremt hardt inn og fisker med mange garn i de mest gunstige maskeviddene, mens morten gyter inne på grunna. Morten samler seg ekstremt når de gyter, og da er de sårbare for garnfiske. Det er svært selektivt å sette mortegarn slik. Fra Åbortjern hvor vi har forsøkt dette i år, får vi opp mot 1000 mort pr. natt som tilsvarer ca. 60 kilo, mens det bare tas rundt 1% ørret. Tynningsforsøksprinsippet er det samme som for abbor, intensivt og kortvarig. Vi fisker brått og svært hardt i en kort periode før vi setter ut ørret på 100-150gram, og trekker oss helt ut i mange år. Det skal altså ikke fiskes mer med garn i årene etterpå. Planen at den nye morterekrutteringen som vokser opp vil «dra med seg» enkelte fiskespisende ørret og abbor. Ung mort er en svært god førfisk for ørret, siden den bruker hele vannet og gjerne oppholder seg pelagisk. Sannsynligheten for en ørret til å møte på en mort er svært stor. Mort er en enda bedre førfisk for ørret enn abbor. Problemet med mort i slike skogstjern er når den blir for gammel og stor til å være førfisk. De store mortene i dette vannet blir til slutt så gamle og tallrike at de utkonkurrerer alle de nye mortegenerasjonene fra å vokse opp. Prøvefiske i dette vannet høsten 2016 viste at nærmest all morten i vannet veide rundt 60 gram. Vi fikk ingen små mort, selv i de aller

fineste garna. Det var ikke noe ung mort som ørreten kunne slå over på fiskediett på, og da var mort utelukkende en næringskonkurrent.

Vi mener derfor det er sannsynlig at ny mort nå vil vokse opp, og at disse nye småmortene vil «dra med seg» noen fiskespisende ørret og abbor allerede første året. Prøvefiske her sist høst ga kun 4 ørret. Det er langt fra alle ørret som begynner å spise fisk. Derfor supplerer vi med flere ørret, slik at i alle fall noen slår over og skaper en spennende langsiktig effekt. Målet er å fiske ut 10.000 store mort nå i løpet av et par uker. I forhold til størrelsen på Åbortjern så vil det merkes. Og det tar flere år før tilstanden blir slik som før. I etterkant får man vurdere om det ga noen effekt, og om det er verdt å gjenta.

I mellomtiden tror vi tiltakene kan gi et litt bedre fisketilbud. Med dagens utstyr og teknikk, så er det ikke arbeidskrevende i det hele tatt. Og vi har frivillige mannskaper som gjerne vil forsøke dette, og ha med barna ut på skogen og jobbe litt. Det skaper også mer engasjement, noe som er avgjørende for frivillig drift. Nå har vi altså et pågående prosjekt med både abbor og mort som vi kan følge utviklingen av i mange år. Vi garanterer ikke at det fungerer perfekt, men vi har tro på at det vil gi en merkbar effekt og litt bedre ørretfiske.

Hilsen

Dag Øivind Ingierd

Driftssjef Kultiveringsanlegget OFA

Cand.Agric. Naturforvalter med hovedfag på ferskvannsfisk NLH (5år)